

Meise, 25 mei 2009

Nieuwe koffiesoort in de 'wereld top 10 van nieuwe soorten 2009'

De Charrierkoffie (Coffea charrieriana), de nieuwe soort koffiestruik, die in 2008 door Dr. Piet Stoffelen van de Nationale Plantentuin beschreven werd*, kreeg eergisteren, op 23 mei, internationale faam doordat ze genomineerd en gekozen werd voor de top 10 van de meest belangwekkende nieuwe soorten van 2009. De Charrierkoffie produceert koffieboontjes die van nature cafeïnevrij zijn. Dr. Stoffelen en de hele Nationale Plantentuin zijn dan ook bijzonder fier dat deze Belgische plantkundige ontdekking gekozen is in een lijstje van bijna enkel maar dieren.

Miljoenen onbekende soorten

Sinds 2008 selecteert een internationale jury van onafhankelijke wetenschappers uit de nieuwe ontdekkingen van het afgelopen jaar, de meest tot de verbeelding sprekende soorten. De top 10 wordt door het International Institute for Species Exploration** uit Arizona (V.S.) gepubliceerd op de verjaardag van Carolus Lineaeus, de Zweedse wetenschapper aan wie we sinds 250 jaar de wetenschappelijke naamgeving te danken hebben.

Tot op vandaag weten we niet met hoeveel andere soorten levende wezens we onze planeet delen. Van het aantal grote organismen zoals zoogdieren of bomen hebben we een vrij goed idee, maar ook daar worden nog regelmatig nieuwe soorten ontdekt. Zo werd bijvoorbeeld in 2001 een nieuwe naaldboom ontdekt, de Vietnamese goudcipres (*Xanthocyparis vietnamensis*), een boom van 15 meter hoog en in Madagaskar vond men eind 2007 nog een nieuw soort palmboom (*Tahina spectabilis*). Deze laatste en de Charriekoffie zijn trouwens de enige planten op de top tien lijst van 2009. De andere acht zijn de spookslak, het pygmeezeepaardje, een reusachtige wandelende tak, een draadslangetje, een wormslak, de fossiele moedervis, een diepblauwe koraalvis en haarlakbacteriën. Op zich bijzondere ontdekkingen die onder de aandacht gebracht worden, maar jaarlijks beschrijven onderzoekers nog honderden nieuwe soorten planten, paddenstoelen of kevers, waarover geen enkel krantenbericht verschijnt. De biodiversiteit van onze planeet is lang nog niet volledig in kaart gebracht.

Levende machines en onverwachte ontdekkingen

Plantensoorten kunnen soms interessante eigenschappen bezitten. Neem nu de Afrikaanse pruimenboom (*Prunus africana*) waaruit men een middel haalt om prostaatvergroting te

behandelen. Zo kunnen ook nieuw ontdekte soorten nutsplanten worden, maar meestal vergt dit nog vele jaren onderzoek. Zo is het best in te denken dat er voor de Charrierkoffie een toekomst is weggelegd als producent van natuurlijke cafeïnevrije koffie.

Of ze nu een economisch potentieel in zich dragen of niet, planten zijn onzichtbare noeste werkers. Ze zorgen voor zuurstof, voedsel, beschutting, bodemverankering en nog ontelbare dingen meer. Elke soort is een onmisbare schakel in het ecosysteem. Je kan het vergelijken met levende machine, een geolied raderwerk van levende organismen die van mekaar afhankelijk zijn.

In een steeds dichter bevolkte wereld komen de ecosystemen onder druk en moeten we hun werking goed begrijpen zodat we ze in stand kunnen houden, daarvoor moeten we precies weten welke soorten er in voorkomen.

Een herbarium met toekomst

Nieuwe soorten ontdekken, ze een wetenschappelijke naam geven en ze correct beschrijven, zodat ze voortaan door iedereen ter wereld herkend kunnen worden, is de taak van taxonomen. Het is een secuur werk dat dient te gebeuren volgens internationaal vastgelegde regels. De onderzoekers van de Nationale Plantentuin zijn taxonomische wereldexperts op het gebied van de koffiefamilie (*Rubiaceae*). Hun werk is zeer afwisselend, expedities naar nog niet onderzochte gebieden in Centraal-Afrika of Madagaskar zijn net zo belangrijk als de vergelijking van nieuw ontdekt materiaal met historische gegevens uit de verzameling gedroogde planten van het herbarium. In het moleculaire labo wordt het DNA van nieuwe soorten vergeleken met dat van gekende soorten uit de levende verzamelingen en de grote hoeveelheden gegevens van hun werk worden met de meest actuele statistische computerprogramma's geanalyseerd.

Centraal in hun werk staan de grote collecties die de Plantentuin beheert: het herbarium met bijna 4 miljoen specimens en de collectie levende planten met 18 000 soorten van overal ter wereld. Enkel door nieuw materiaal te analyseren en te vergelijken met de reeds gekende collecties kunnen de taxonomen tot een precieze wetenschappelijke beschrijving en definitie van een nieuwe soort komen.

Om de biodiversiteit, te begrijpen en duurzaam te gebruiken, is taxonomisch onderzoek gekoppeld aan grote natuurhistorische collecties, zoals het herbarium te Meise, onontbeerlijk, zelfs in de eenentwintigste eeuw.

*www.plantentuinmeise.be/PUBLIC/GENERAL/EVENTS/EVENTSNL/Persbericht_nieuwe_koffiesoorten.pdf

** <http://species.asu.edu/Top10>

Voor meer info of beeldmateriaal in hoge resolutie:

Koen.Es@br.fgov.be, 02 260 09 69 contactpersoon Nederlandstalige pers

Brigitte.Vermaelen@br.fgov.be, 02 260 09 49 contact presse francophone